

Spukdomar: Kräsa och fastna.

35.

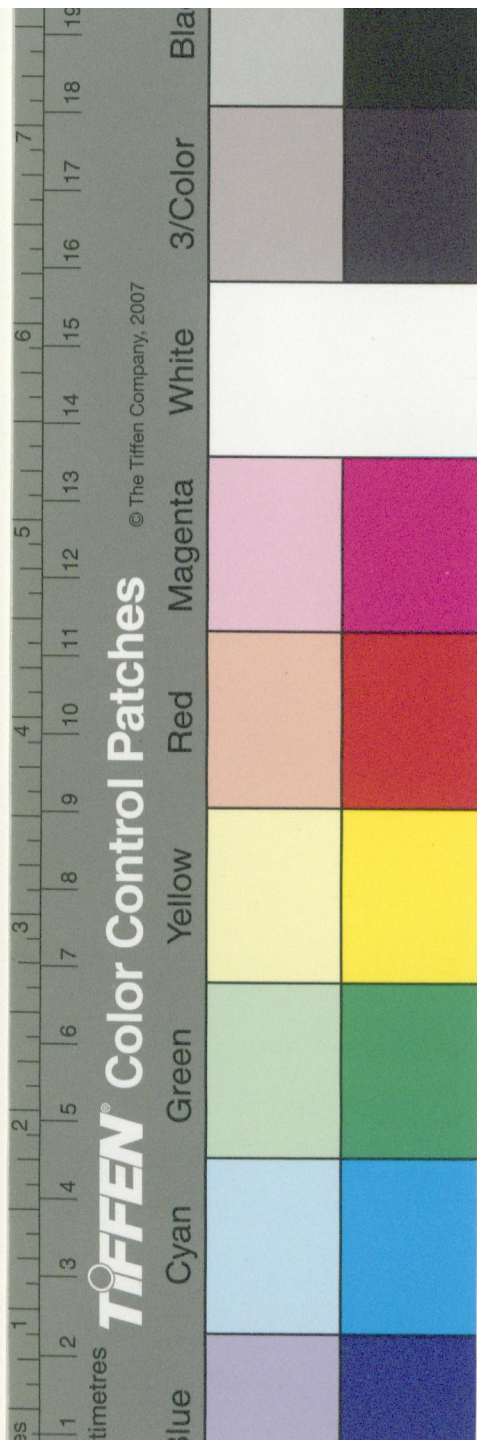
Kall 2. 4.

Kop.

Nov. 12
avskr.

N. 125 - 160

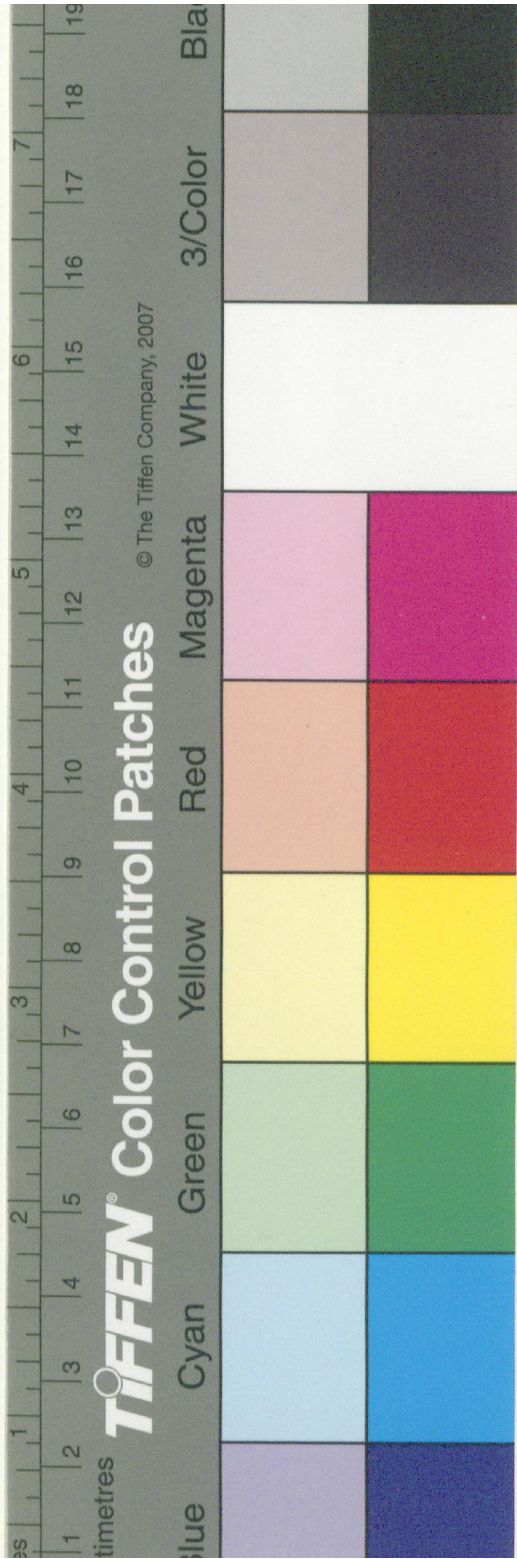

Fassna

125

reg. I Neder-Purmo brukar man
tränna bort fassna med
månstrålar, då månen är
i nedan.

Purmo, Klavus.

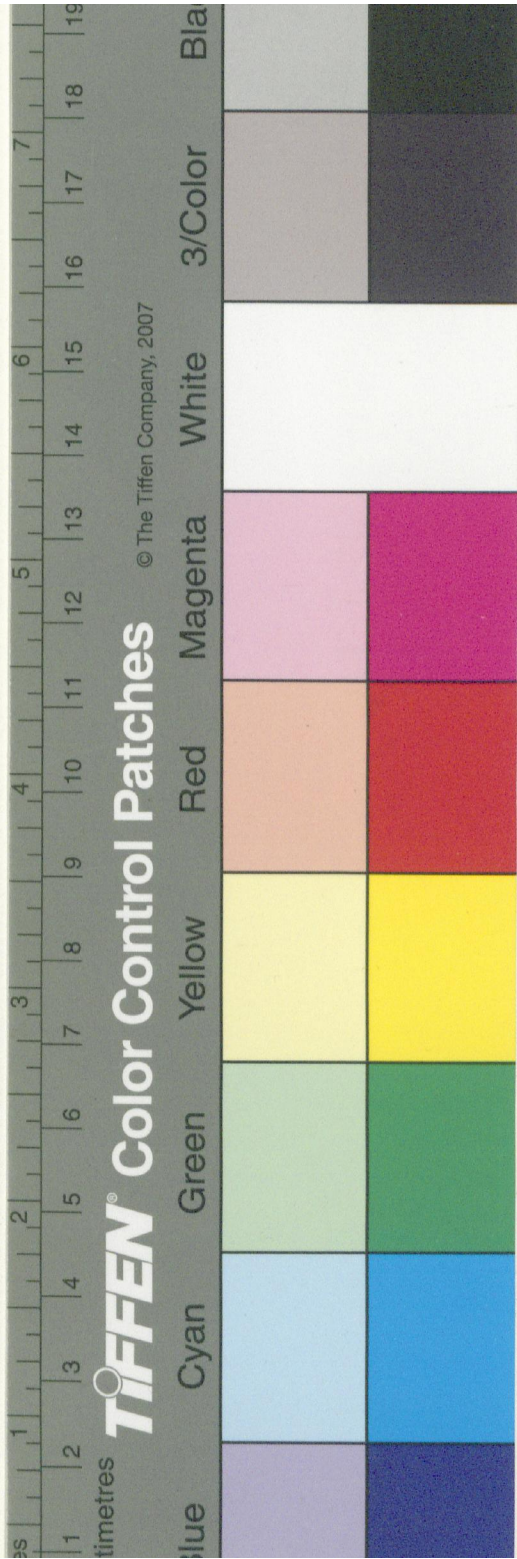

Tassna

126

reg. Tör tassna är det bra att
trå sig med det gröna slam,
som bildas på stående vatten som
lingar. Tragningen bör ske i mån-
sken, och vattnet (slammet) bör helst
vara från en utgröfning i jordfast
sten.

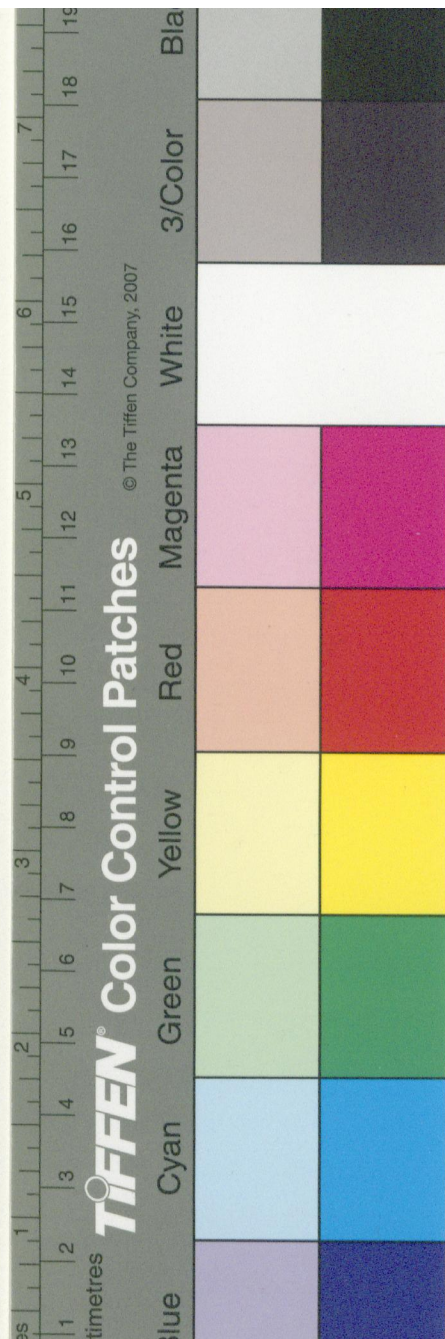
Larsmo, Finnäs.

Tasma.

my. Kårvatten, vari tre björkhal
- helst från en "söndags-våldsbresa" -
blivit lagda, är en apta antitast be-
temedel. Den sjuke bör - inte förgläms-
mande än spotta tre gånger före och
efter kuren - trätta sig i detta vatten
och omedelbart därpå hålla det ut
mot norr eller på en ställe, där tre
vägar mötas.

Purmo, Lassefolk.

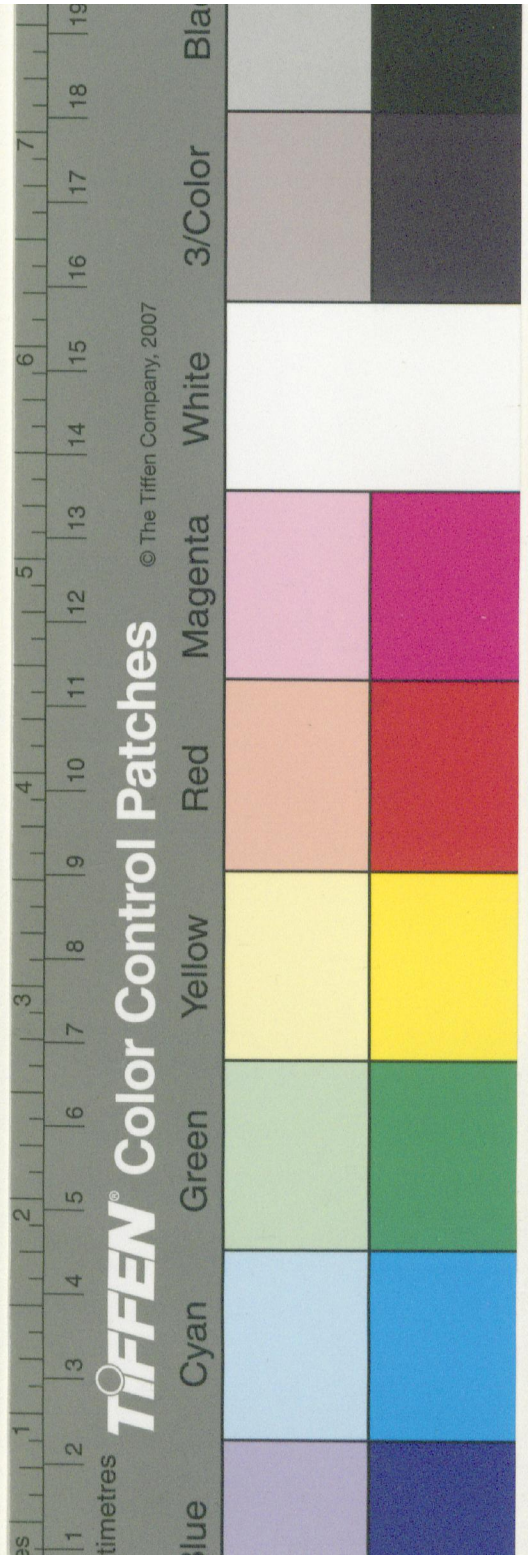

Kräsa.

128

reg För Kräsa brukar man
bränna en bit soavel på
vagg- och sängstolparna.

Purmo, Storbacka

Kräsa.

En flicka hade blivit "lagad"
av en kärlekskrank ungerson och besökte
läkaren H. i Gamla Karleby. Denne, som
"nog kunde både en och annat", fattade
flickan om huvudet bakifrån och klände
till utan att säga ett ord. Verkan av den-
na jämfördesvis enkla procedur var så stark,
att dörrarna sprungit upp. Därpå bad
läkaren flickan resa hem och noga under-
söka "helgdagskjolen". Därefter hon något, så
skulle hon skyndsamligen bära det till grav-
gården, ty därifrån härrörde det. Flickan
företog undersökningen, fann en nål omklädd
med ~~med~~ en långt, gråt hårstrå, förde det funna
till gravgården och blev frisk igen.

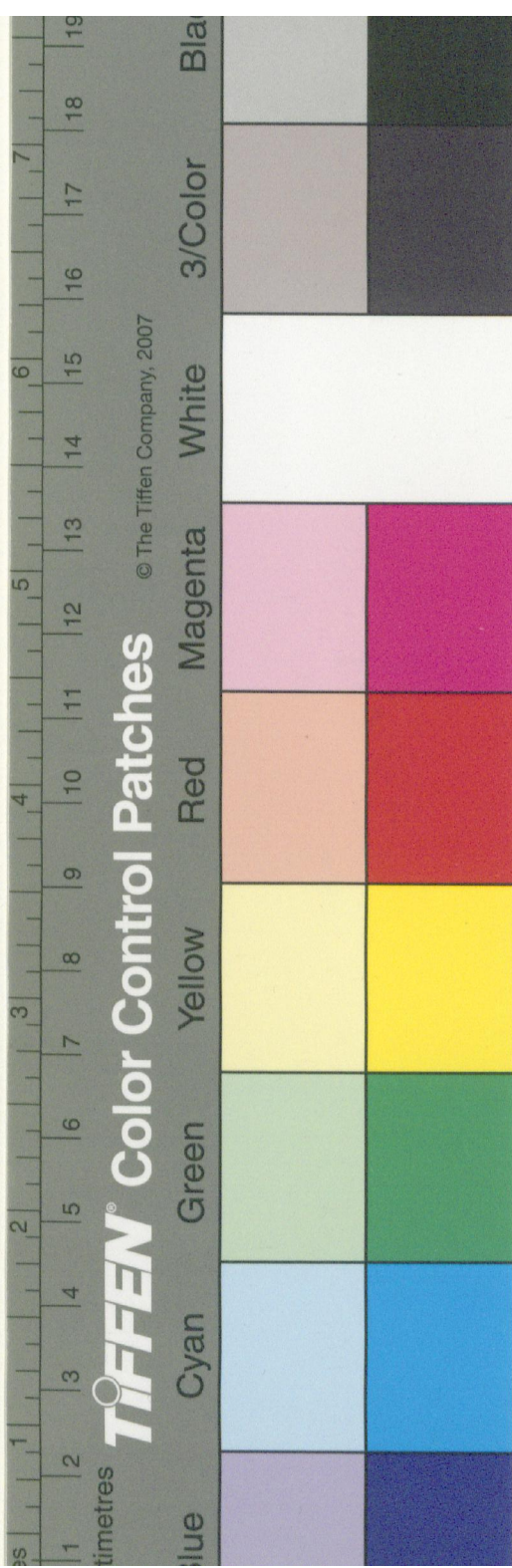
Purmo, Lassfolk.

Kräsa.

Den som lider af Kräsa, bör
mäta med armarna tre varv
motsols omkring en grindstol-
pe, som består af en växande
träd och därvid för varje gång
säga: "Tag bort Kräsa!"

Esse, Katäfolk.

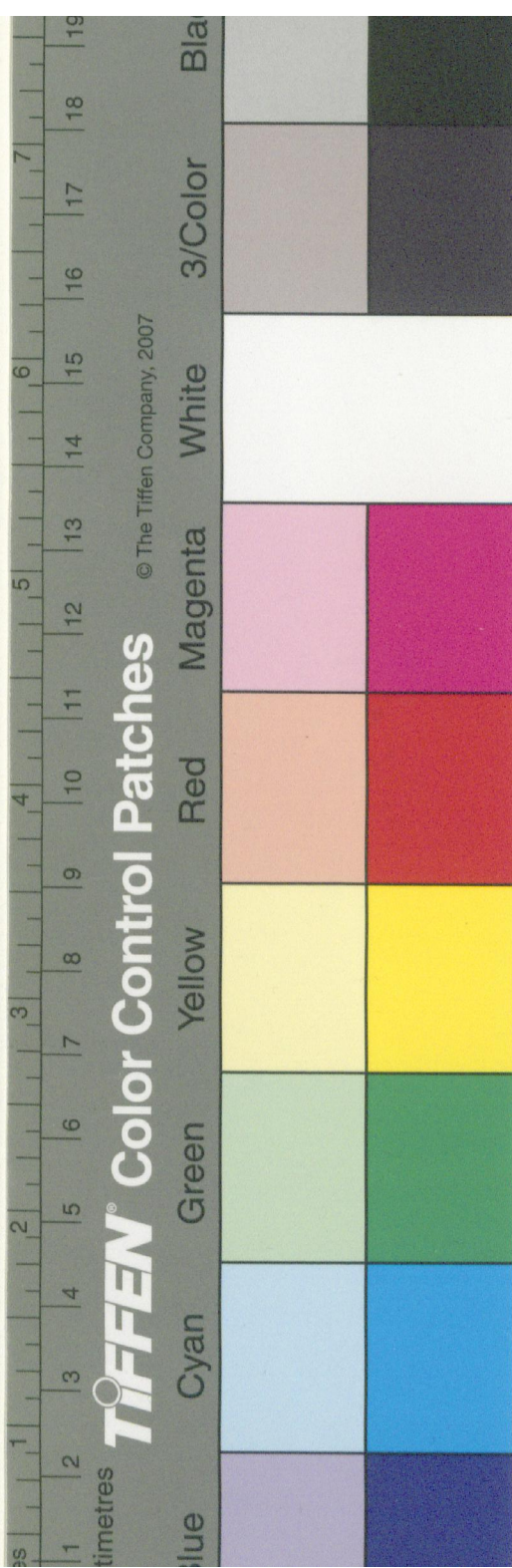

ny. Fastna.

Man bör sätta Gal från en
söndags-våldsbresa i badvattnet
åt personer, som lida av detta slags
sveda.

Pedersöre, Kattermo.

131

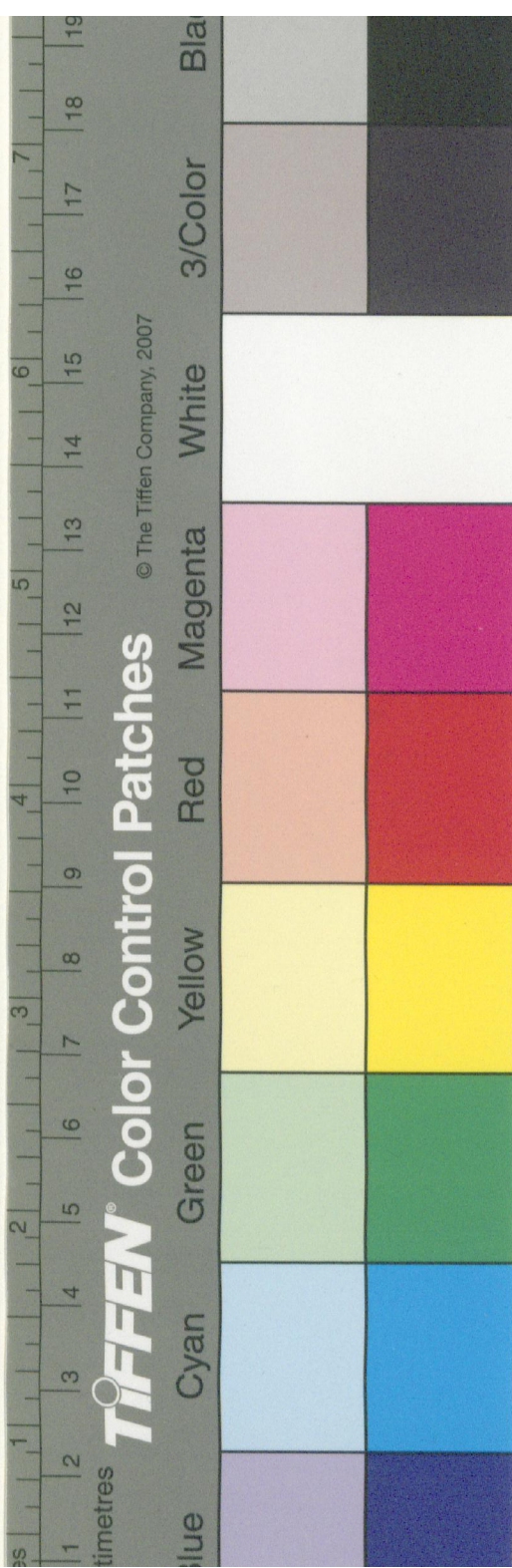
syg.

Dartua

132

Man bestryker det sjuka
staket med mull, som tagits under
stugans gator. Efter behandlingen
lägges den beagnade mullen
på samma plats tillbaka.

Esse, Långfalk.

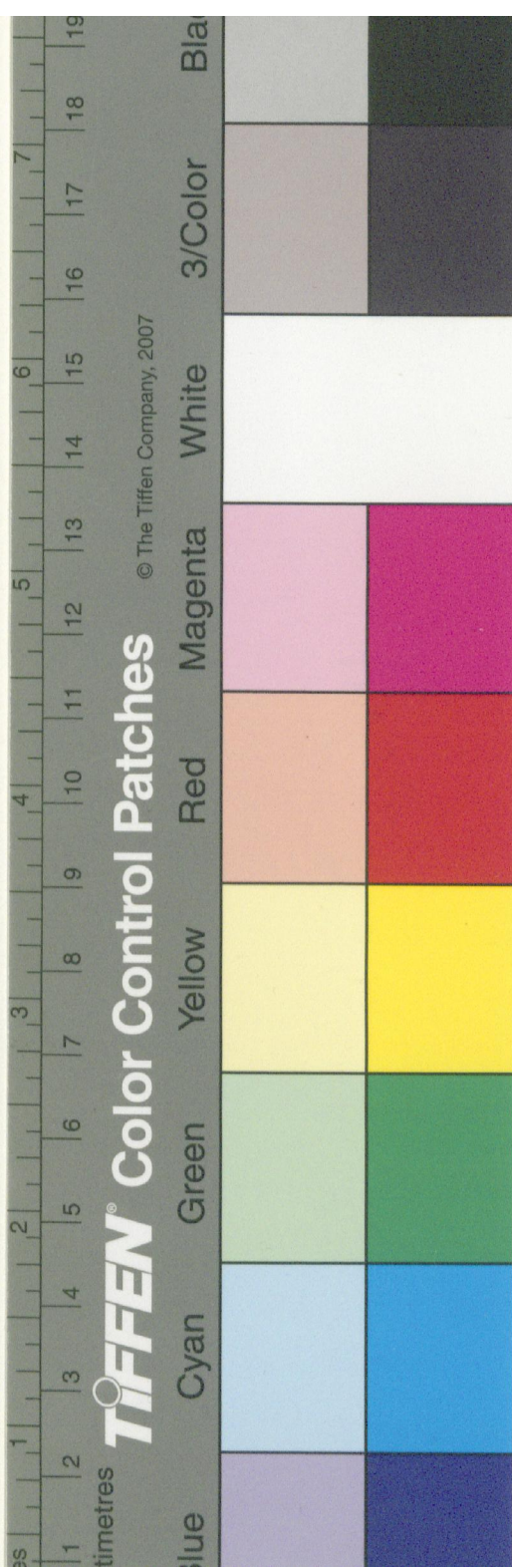
roy.

Tastna.

133

Om man tror, att en stot²
varit orsak till sjukdomen, skall
man tvätta det erhållna såret med
vatten och hålla ut detta på det
ställe, där man "törnat" under det
man sprattar tre gånger och säger:
"Pty, mine sinne!"

Esse, Læssfolk.

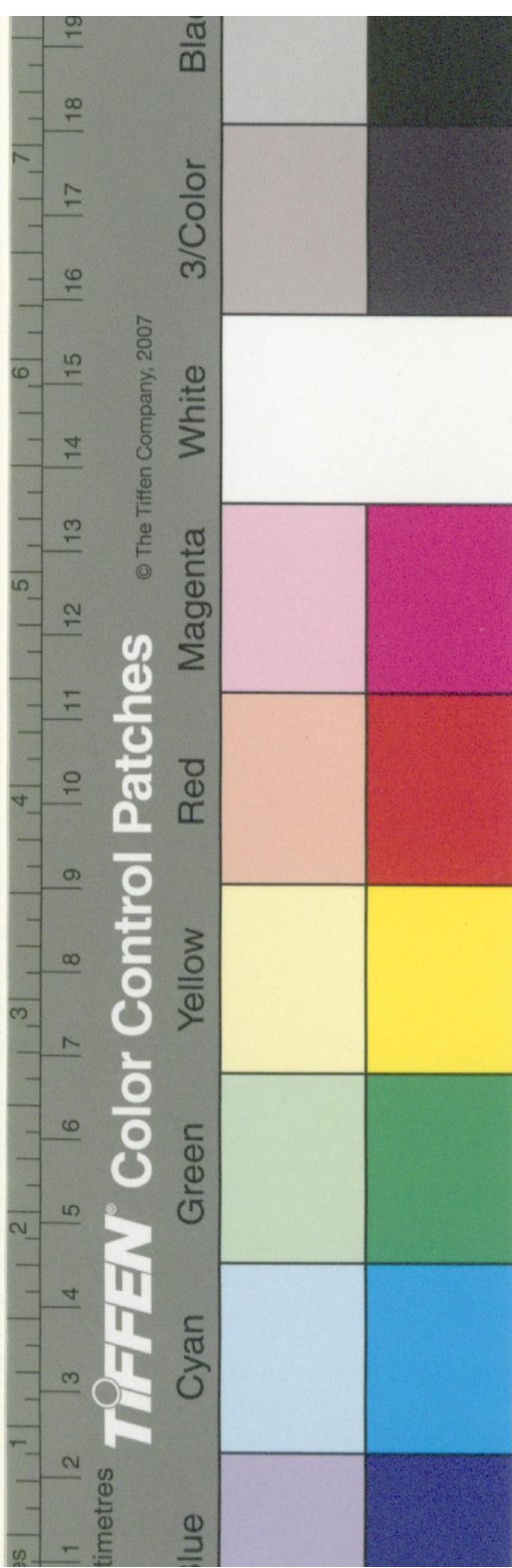

ms. Tastna.

134

På norra sidan av en hus
täljer man lås tre spånor från en
bräde men en list, som varit
utsatt för takdrapp. Därpå leeros
man det sjuka stället med dessa
spånor, vilka efter behandlingen
fastgöras, där de förut anttit.

Esse, Lassefolk.

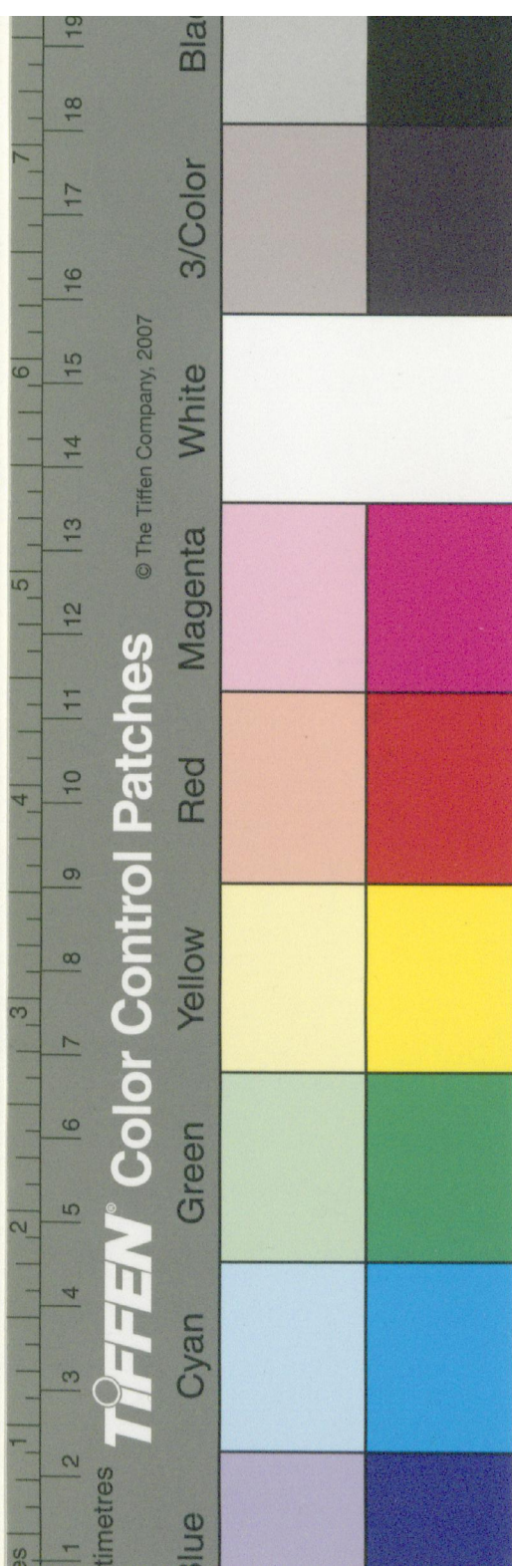

roy.

Man kan skydda sig för ut-
slag i ansiktet genom att
spotta i sin tvättvatten.

Pedersöre, Nid.

135

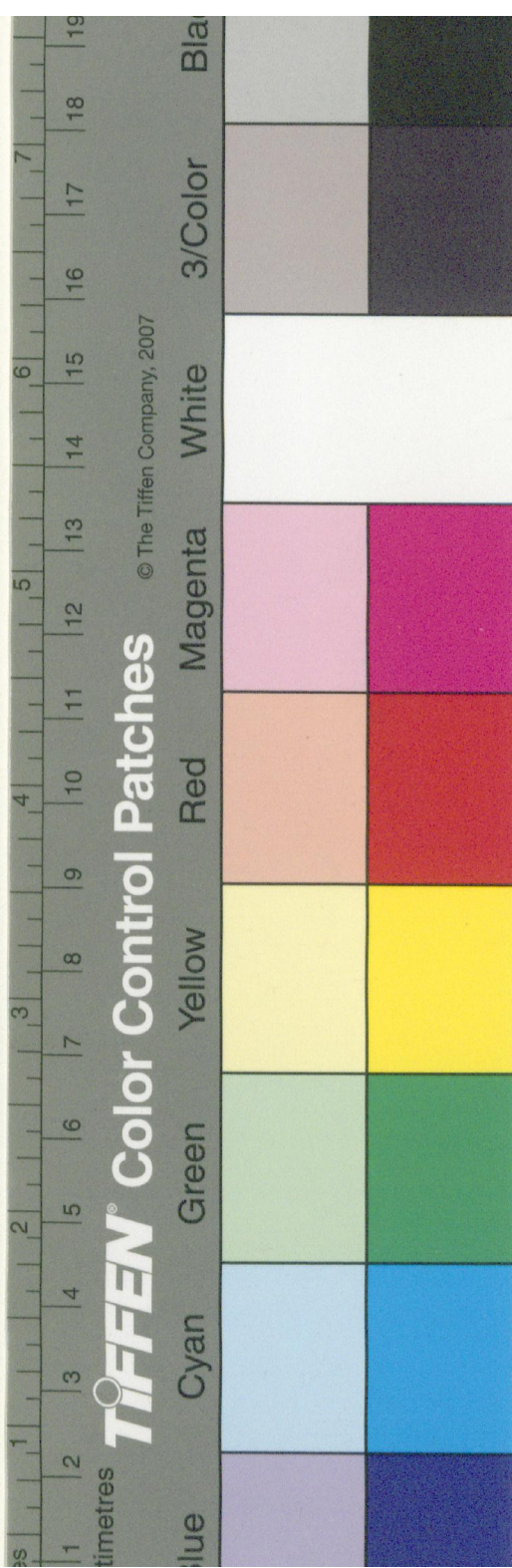

Fassna.

186

Den som vill koka Fassna,
Skall hämta vatten från en Källa
och därvid tillsluta kärlet under
vattenytan, samt kasta ett mynt
till betalning. Sedan skall man
pusta nio gånger med en smedjebalg
i vattnet, vilket därpå ges den sjuke
att dricka.

Pedersöre, Edsers.

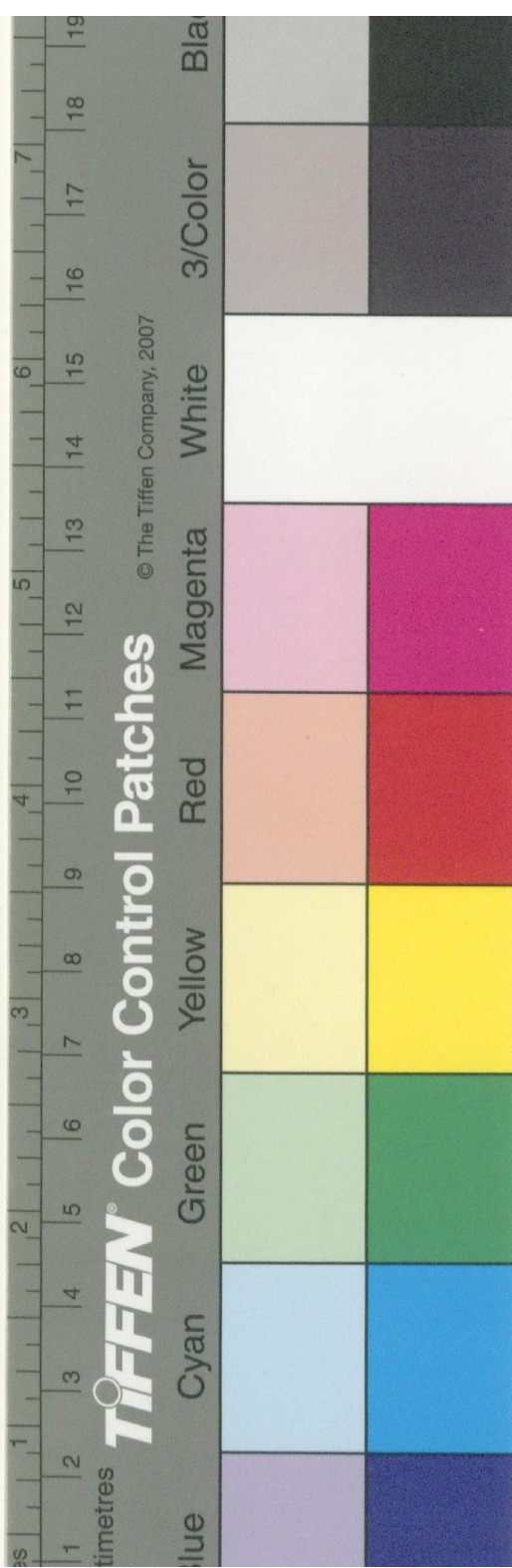

ryg.
Fassna.

187

Om fassna härrör från jord,
skall det botas med jord.
För att ge medlet verkningskraft
bör en kvinna kasta sin väten
på detsamma och därvid låsa
någon "helig bit."

Pedersöre, Kallby.

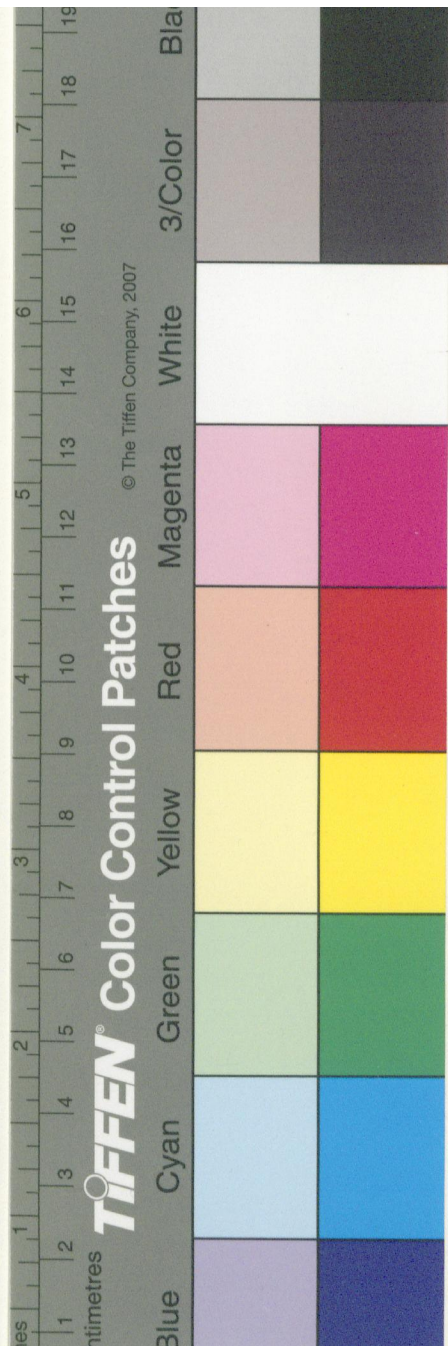
Fassna.

138

my
Då någon drabbats av fassna, skall man smälta en nyårsstöp och lägga en hake med motsvarande vägla eller en knapp från den olyckligas kläder i den smälta massan. Därvid skall man fråga: ^{sjukdomen} "Har du kommit från väder eller från vatten eller från jord?" Omslutas nu de nedrätta föremålen av den flytande metallen ^{utgåendet av} vid något av dessa ord, så tydes detta som svar.

Beroende på "svaret" brukas sedan olika förfaringsätt vid själva kuren. Det vanligaste är kanske att den använda smältningen hålles i en karp med vatten, varpå patienten frätas i detta vatten, som sedan hålles i en grop, vilken nödvändigtvis måste fyllas med jord.

Pedersöre, Edsere.

rej. Fastna, som härrör från vatten.

Följande medel har ansetts
vara synnerligen verksamt.

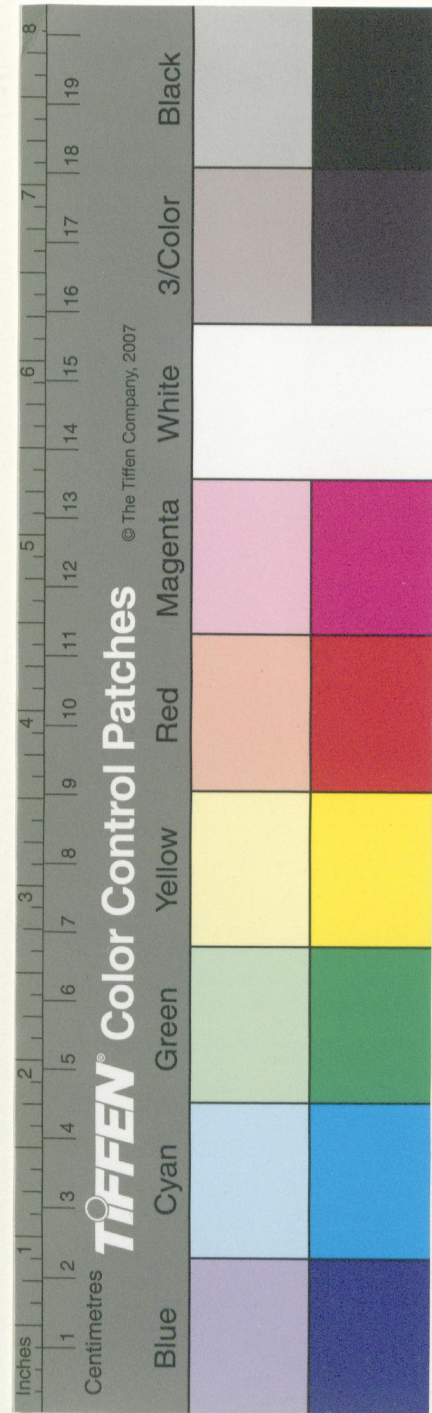
Man tar vatten i en flaska från
en å eller en bäck, som rinner
mot norr, och korkar till flaskan,
medan man håller den under vattnets
ytan, - detta för att hindra luften att
kamma i beröring med flaskans
innehåll, vilket icke heller får utsättas
för temperaturväxlingar. Sedan av-
skär man tre brännässlor mellan
lederna och blåser i flaskan genom
var och en av nässelstjälkarna. Det
sjuka stället tvättas med det så-
lunda preparerade vattnet, vilket
sedan hålles bort i den nässelbuske,
varifrån de använda stjälkarna
blivit tagna.

Pedersöre, Edsöre.

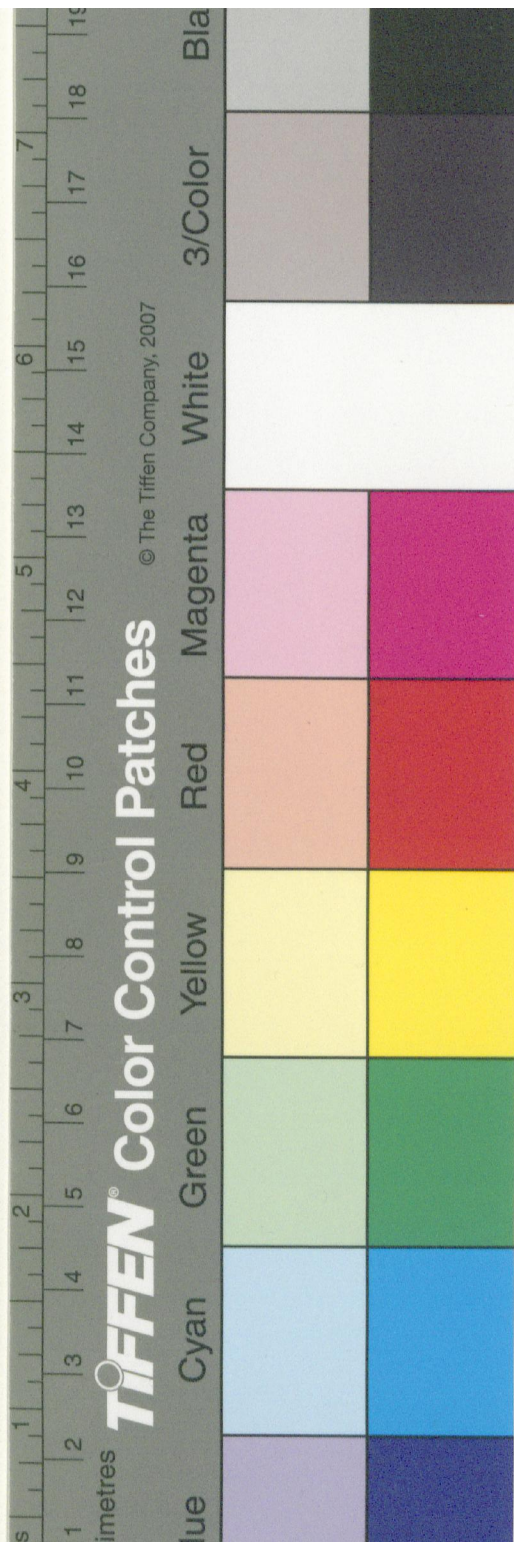
nej
 Tastua härrör från jord, vatten
 eller väder (= luft) - I det förstnämnda
 fallet botas sjukdomen på följande sätt:
 Med en bit av en beagnad släd-
 stång tar man nio björkhal ur spisen
 och lägger dem i en fat med vatten,
 vare man spottar tre ggr. utan uppe-
 håll. Därpå kvättar man det sjuka
 stället med detta vatten under strängt
 aktgivande på att icke någon droppe
 spillas. Det använda vattnet bör nöd-
 väntigt hållas kort på samma ställe,
 varifrån det hämtats.

Petersöre, Edsbo.

my. Vid åsynen av något ka-
daver brukar man spotta tre
gångar och säga: "Tjå, kråsar
tö' mä', så kråsar ja' ta'."

Pedersö, Österns.

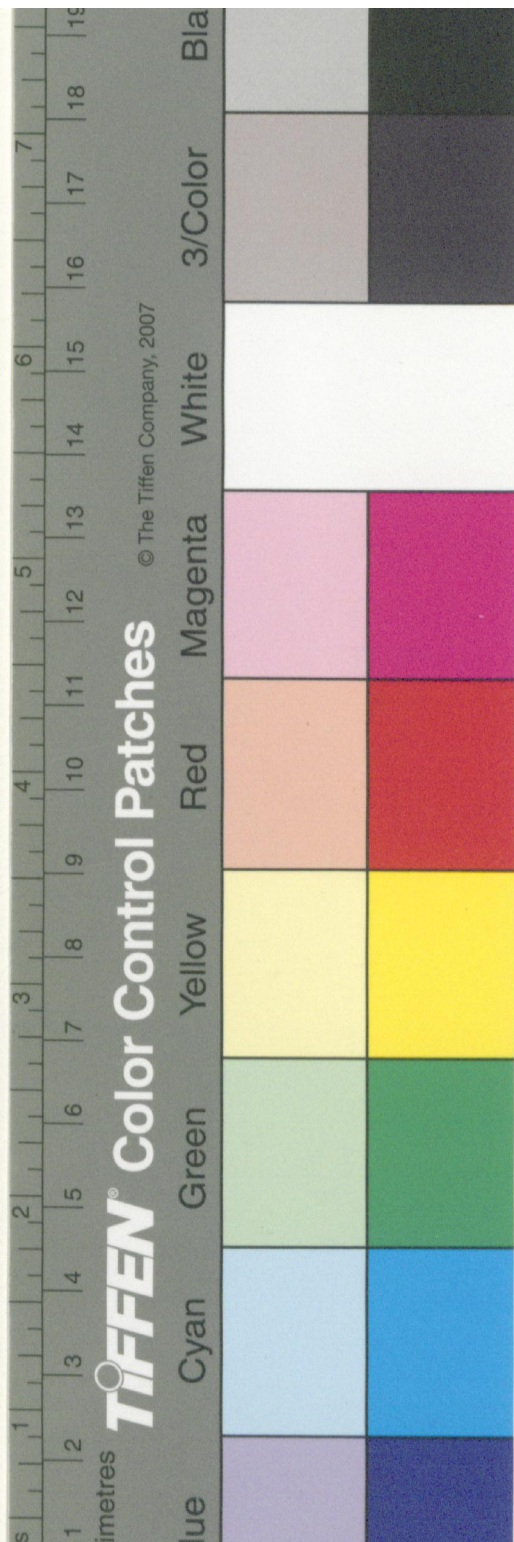

Kräsa.

142

nej. Ett barn kan inte bli kräsa,
Om man håller en par av
faderns kalsonger under dess
huvudkudde. Brudgumskal-
songerna ha därvid den kraf-
tigaste verkan.

Esse, Månfalk.

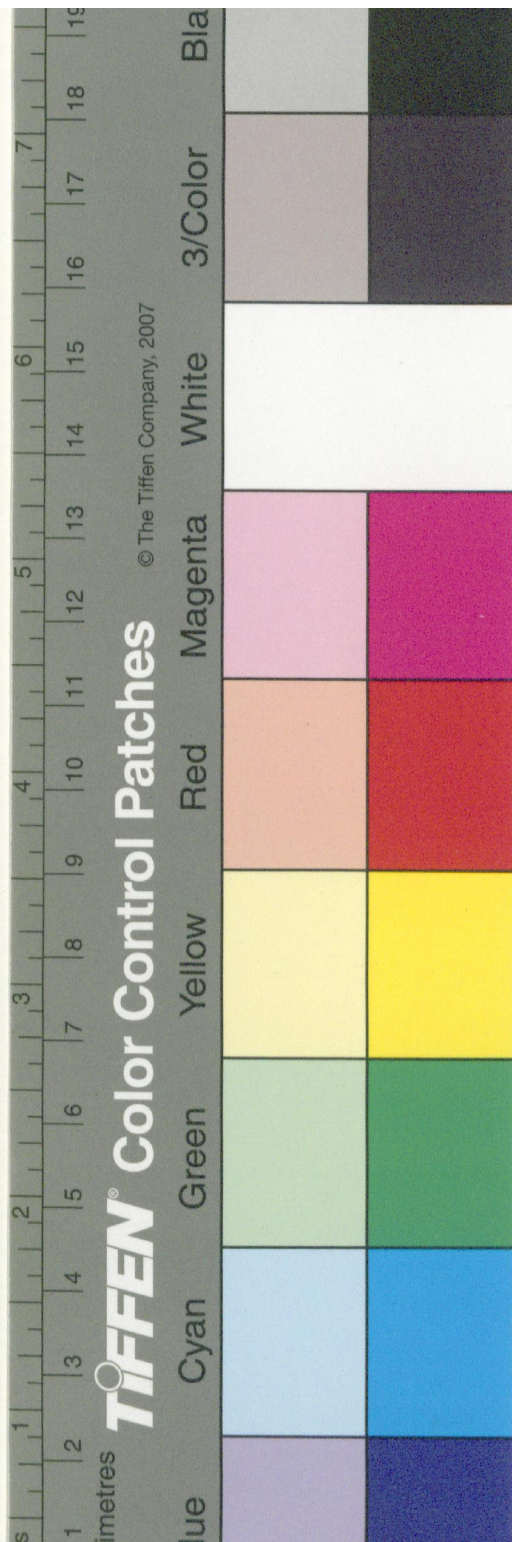
Kräsa:

143

reg.

Den som tror sig ha blivit Kräsa,
bör mäta sig tre gånger i rad
med strättad tråd och spatta för
varje gång.

Nedervetil, Brännkär.

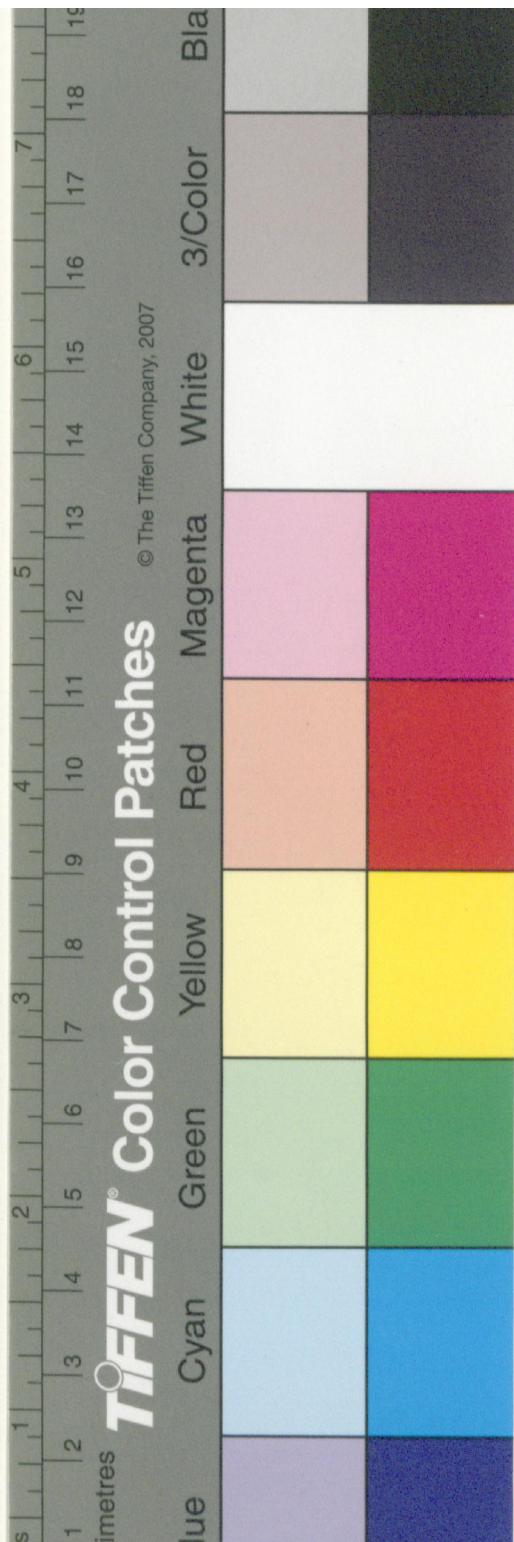

Kräsa.

reg Då en barn på Kräkna² an-
sags ha blivit kräsa, använde ^{tiukallad} en
trollkunnig gubbe följande kur:

Han tog tuggbussen ur munnen,
kastade den över vänstra axeln i
taket och därpå i golvet, varvid
han spottade tre gånger. Sedan gned
han det sjuka barnet med bussen.

Pedersöre², Kattermo².

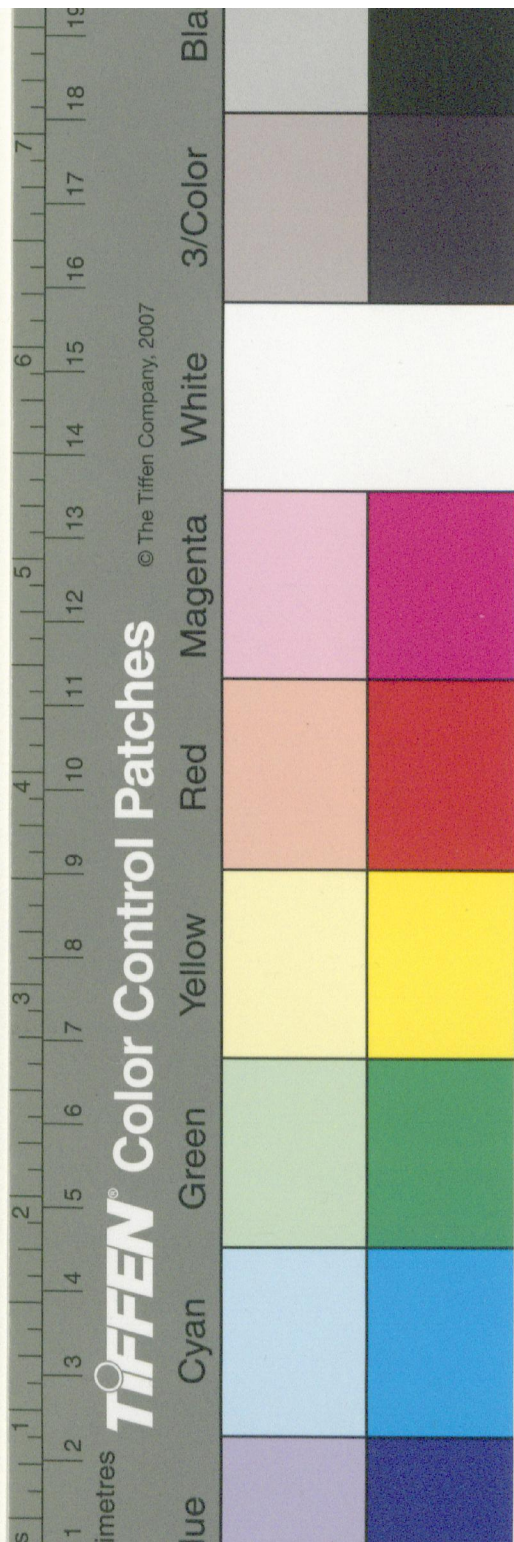

Kräsa.

145

reg. Om en barn blivit kräsa, för
man tre brinnande ländsticker tre ggr
- eller nio stikor tre i-gången - motrals
omkring barnets huvud och släcker länd-
stickarna i en lår vatten, som ges
åt barnet att dricka

Petersöre, Katterns².

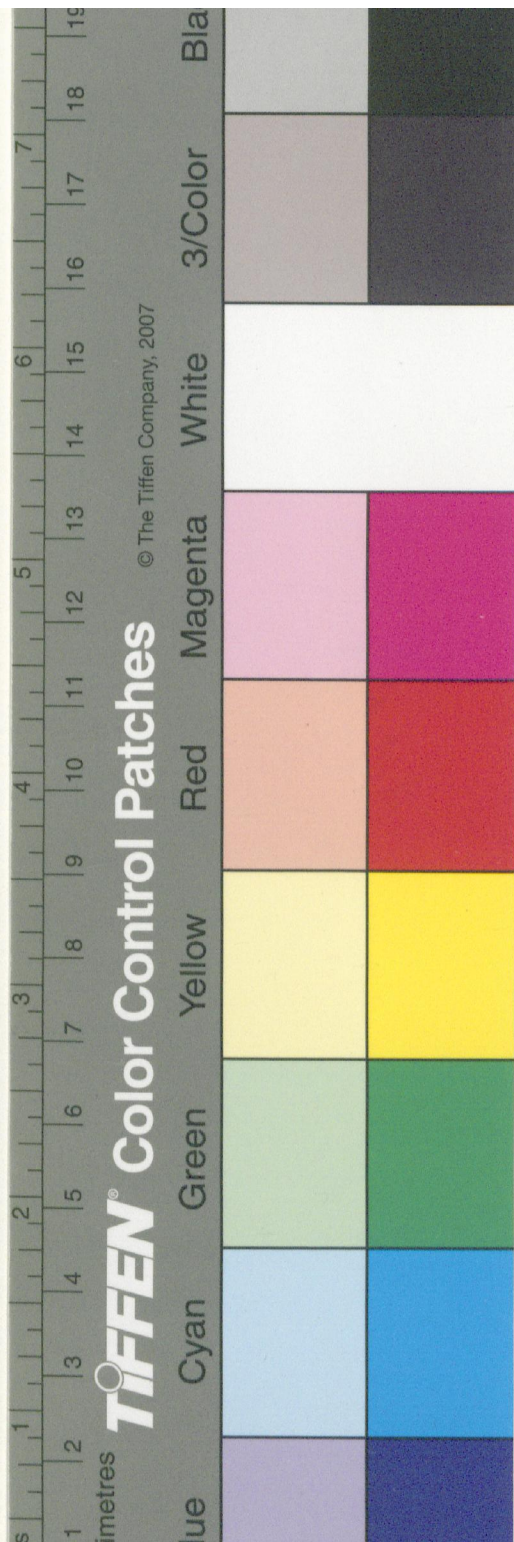

Kräsa.

146

reg. Den som blivit kräsa skulle
taga med famnen i kors över en
dörr, genom vilken något lik bli-
vit utburet.

Pedersöre, Katternäs.
Durnäs, Åland gård.

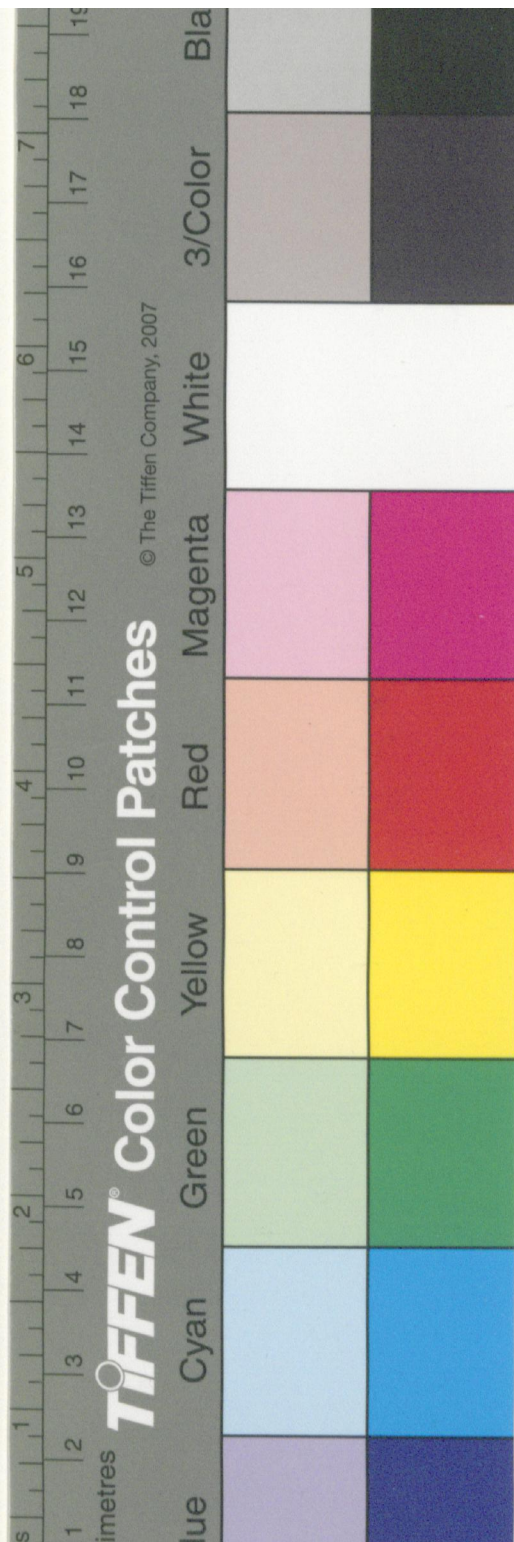

Kräsa.

147

Man låter den sjuka svälja
en smula kvicksilver, vilket sedan
tages upp ur avföringen och
sväljes på nytt för att på så
sätt passera tarmkanalen tre
gångar.

Pedersöre, Forsky.

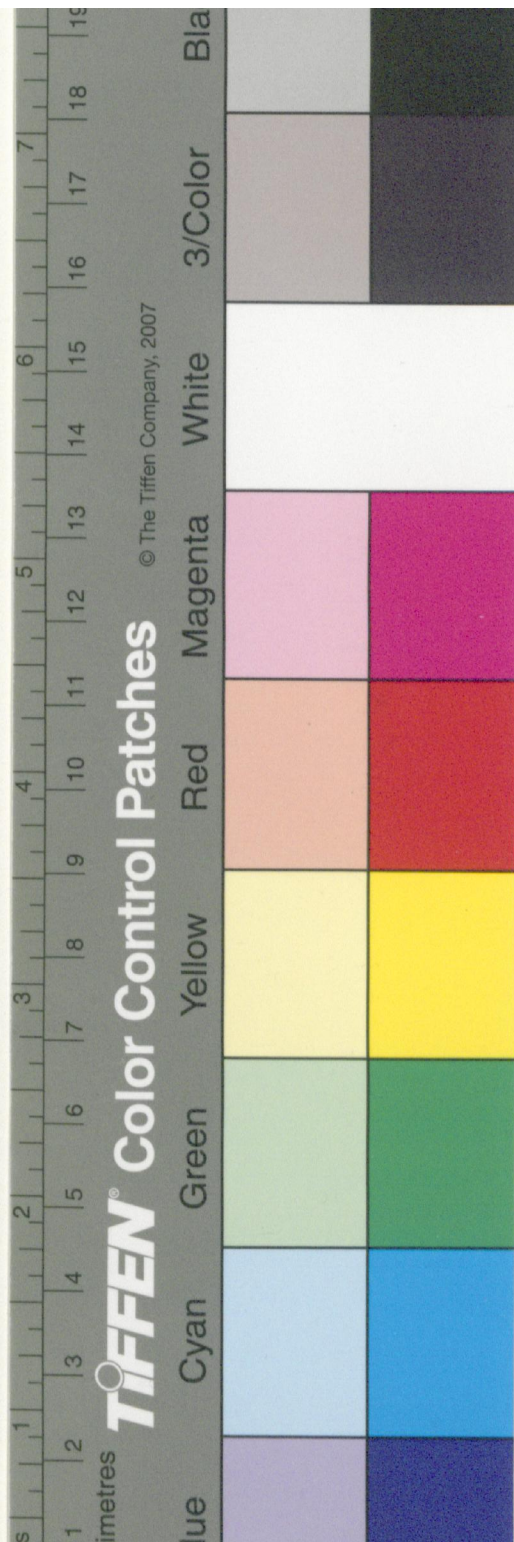

kräsa.

sedan man blivit hotad för²
kräsa, håller man en lår brännvin
bakom ryggs-muren och säger: "Där²
får du ditt, låt mig ha mitt."

Petersöre, Edsöre².

148

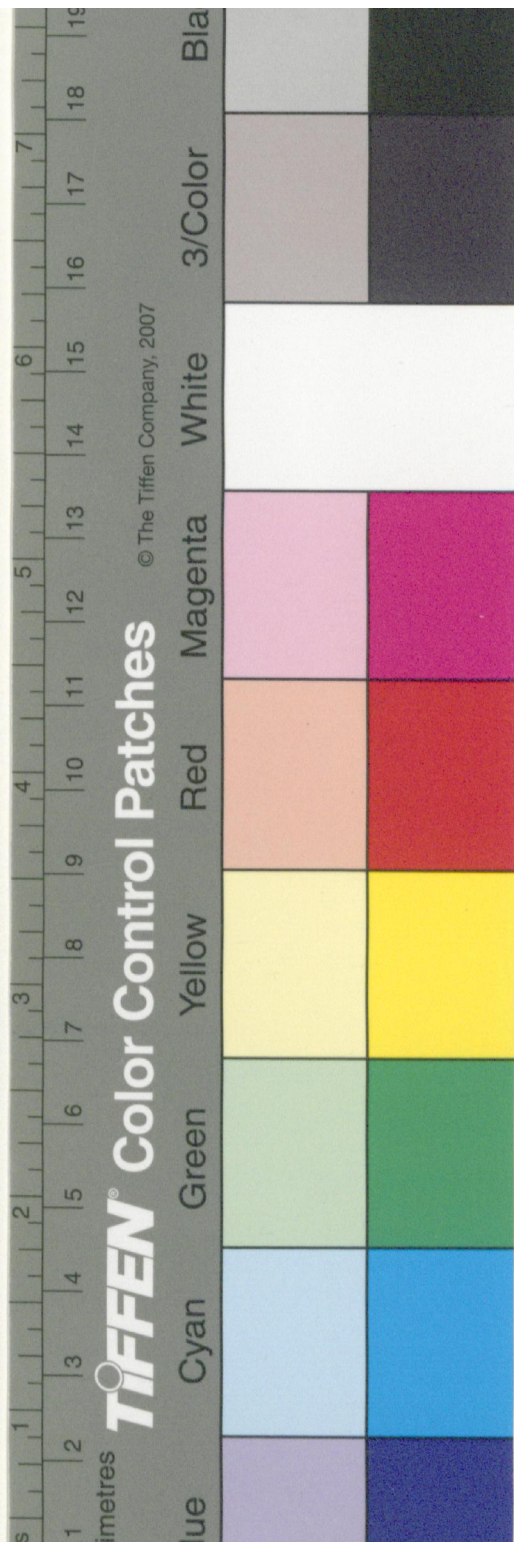

kräsa.

149

reg. Ett barn, som blivit kräsa,
bör föras tre gånger genom
faderns lerugumskjorta.

Pedersöre, Forsky.

ny

Kräsa.

150

Den sjuka skall placeras
på en handkvarn, som drages
tre varv motsols.

Purmo, Villbarka.

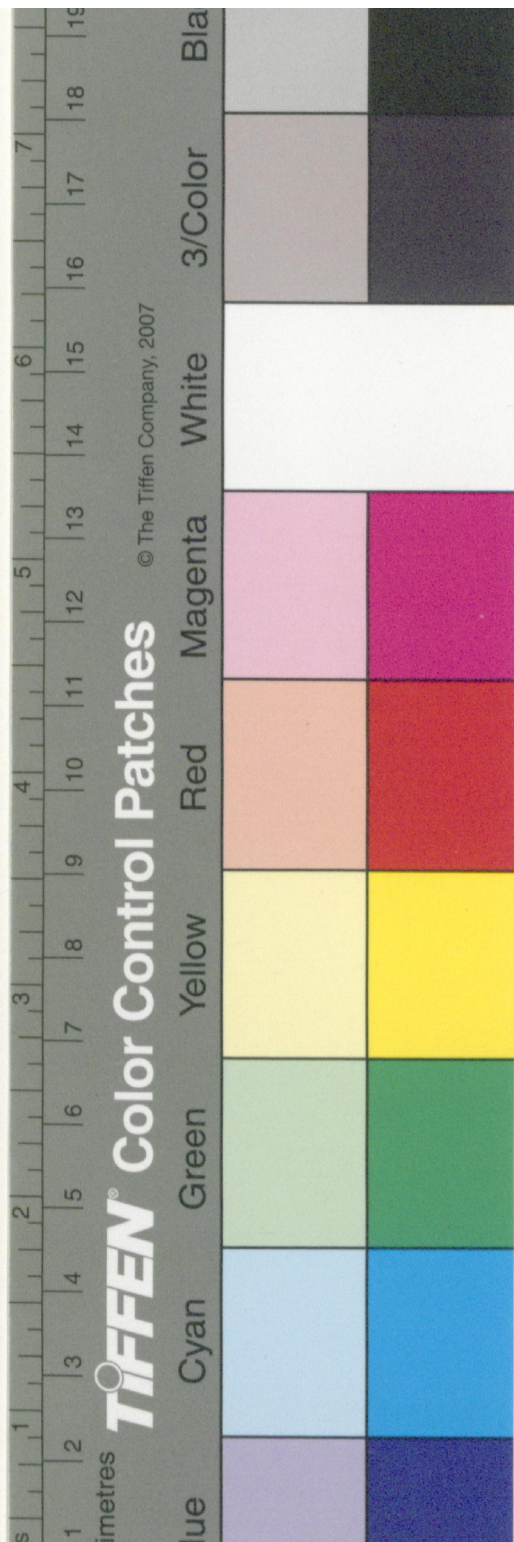

ny. Kråsa.

Man bör föra den sjuka
tre gånger matsals omkring en "jort-
kast" grindatalpe (som varit upp,
där den står).

Purmo, Villbacka.

151

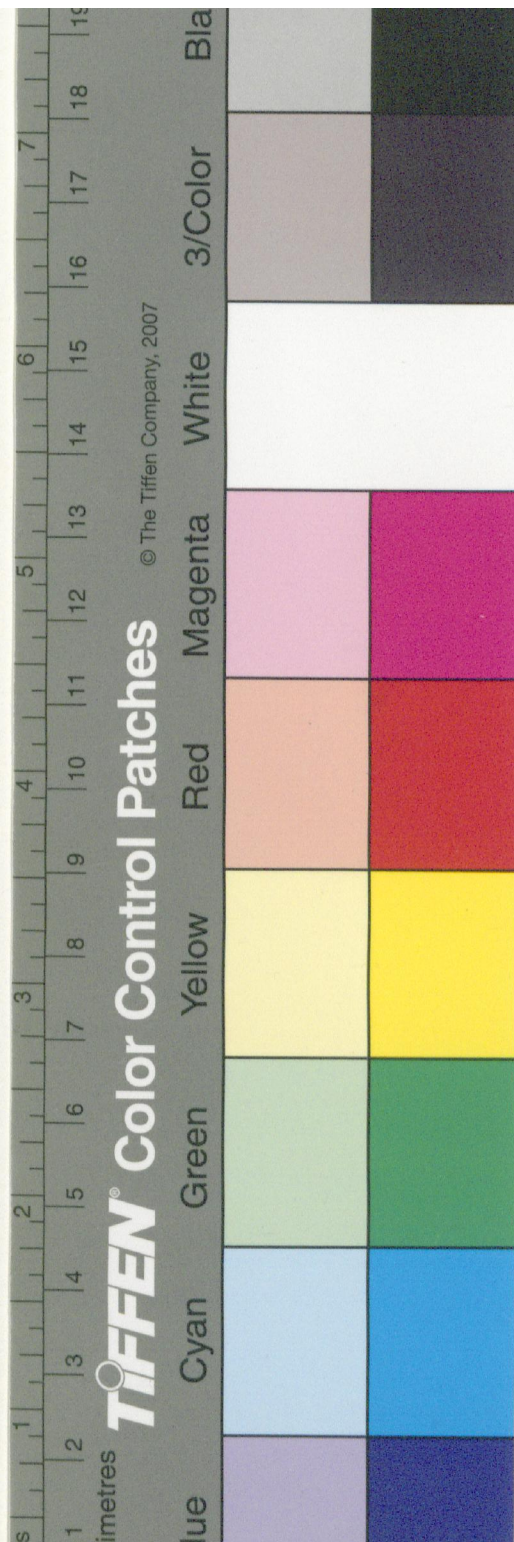

Kräsa.

reg. Ett barn, som blivit Kräsa,
bor föras tre ggr genom taket
till ett hus, som flyttats tre ggr.

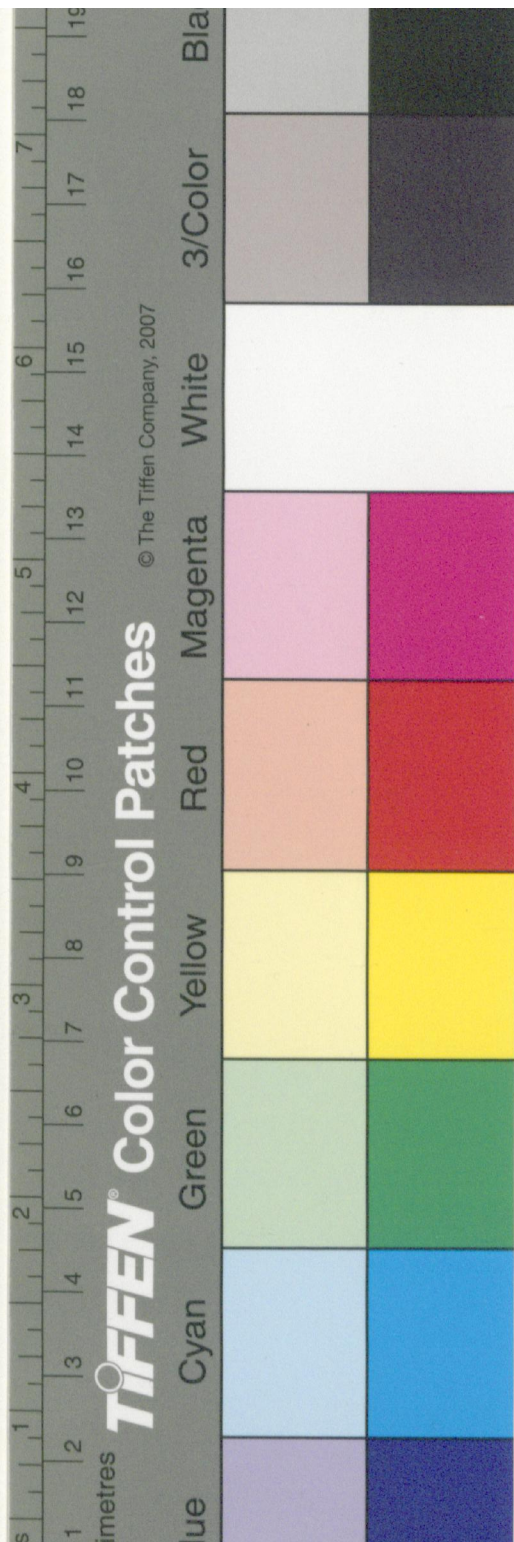
Purno, Villbarka.

152

my. Kråsa:

Var en barn kråsa, förde man
tre Grimmande Lantstickor matsals om-
kring barnet kring kurrad, lät och ben.
Lova, Pedersöre.

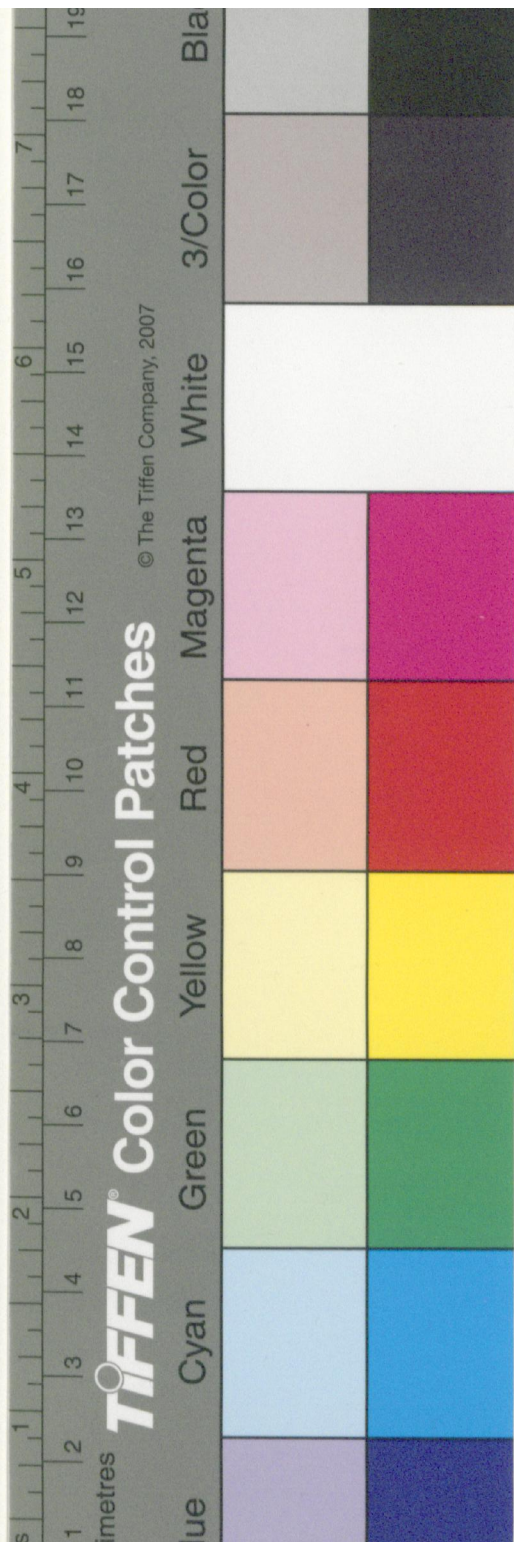

reg. Kråsa:

Man blårte i en knivslida och
förde den tre gånger motsols om-
kring personen, som ansågs vara
kråsa.

Kattemo², Pedersore².

154

reg.
Kräsa:

Glädde ett barn blivit Kräsa,
skulle man föra en brinnande pär-
ta tre gånger motsols omkring bar-
nets vagg samt därpå slå ett
kors med samma pärt² över barnet
i vaggan

Kattemo², Pedersöre².

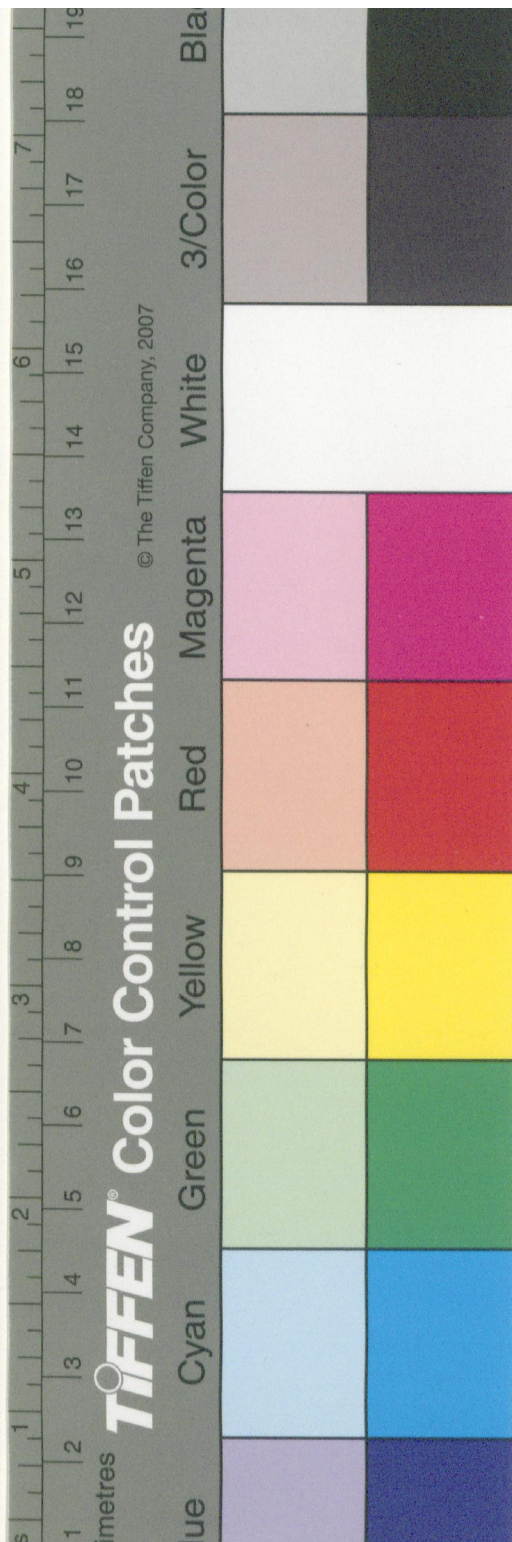
155

Kräsa:

reg. Da' en barn ansågs ha bli-
vit kräsa, stack man det tre ggr.
i rad ut genom kastugluggen.

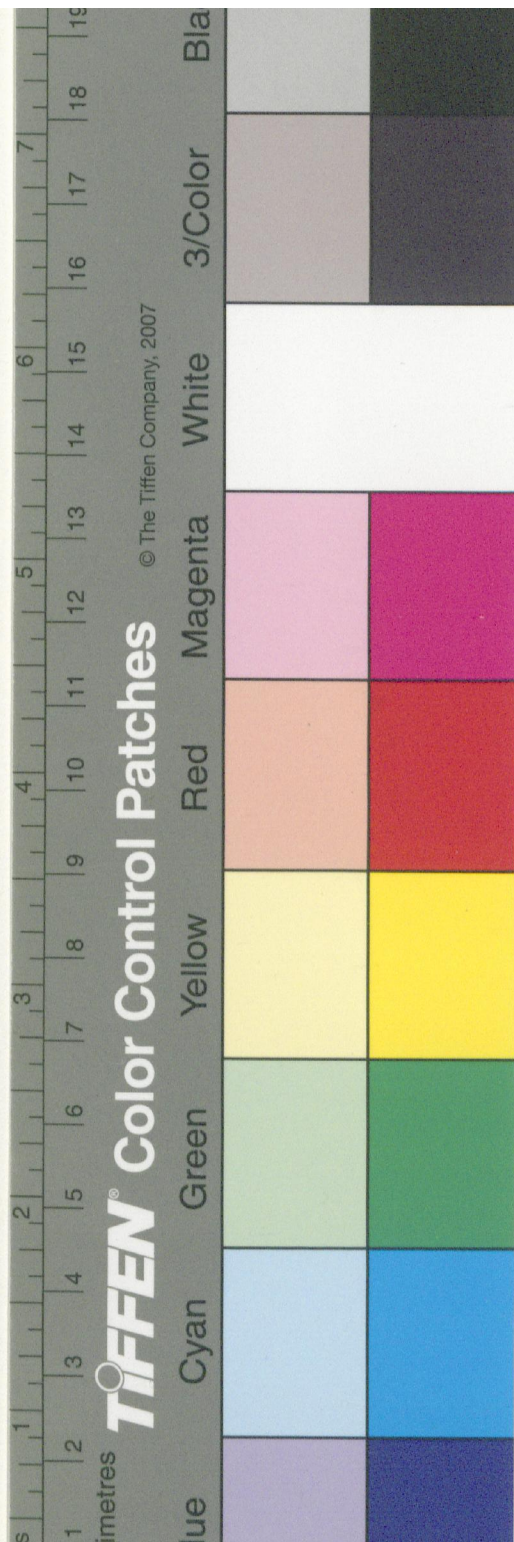
Kattemo², Pedersöre².

Kräsa:

Den som hade blivit Kräsa,
återvann sin Hals^a, om han öppnade
sina Kläder och bläste tre gånger
nedåt in^aför Klät^aerna.

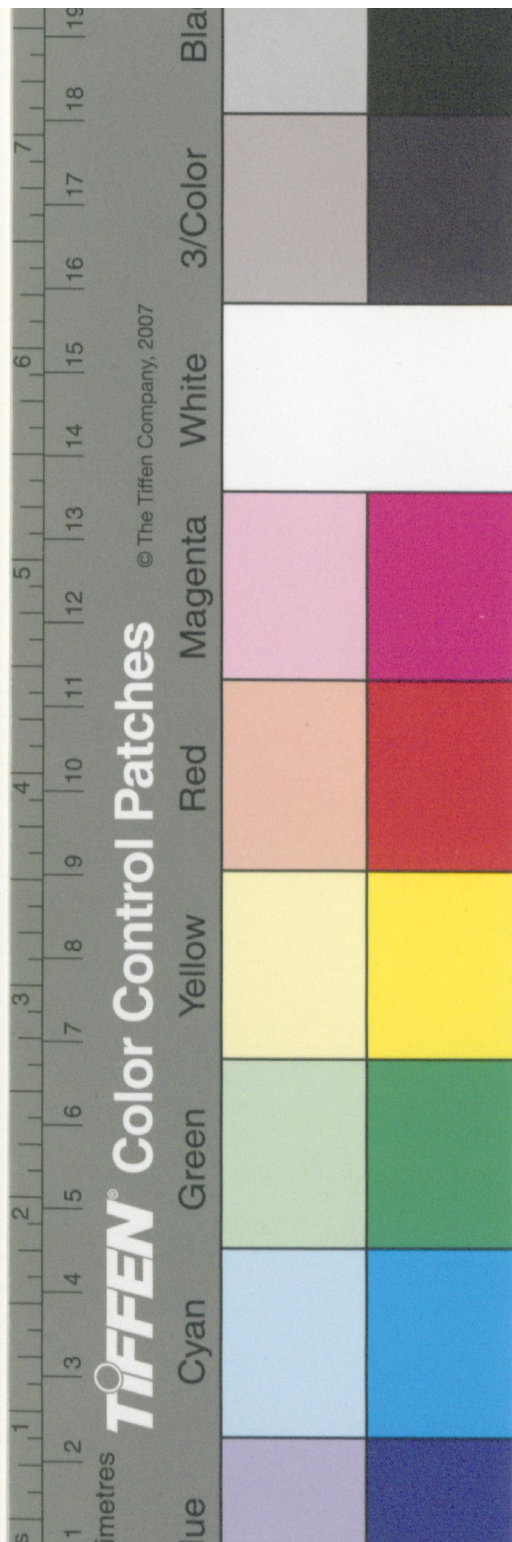
Katterno², Pedersore².

ny. Krusa:

"Gå och mät dig över dörren,
(= ta med famnen i kors) så blir
du nog frisk," var en vanlig upp-
märksamhet vid hostiga åkommor.

Kattnö², Pedersöre².

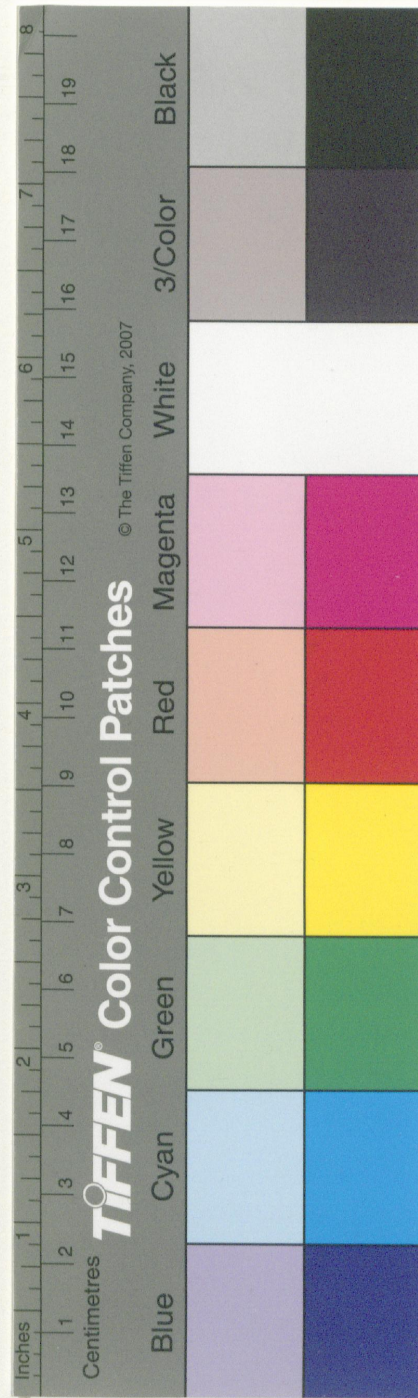

Kräsa.

För att utrona, om ett barn,
som börjar tyna av, blivit Kräsa
vecklar man in en ullsax i en
huvudduk och för denna omkring
barnets kropp, först över högra och
vänstra skuldran snett nedåt
sedan matsals omkring bälten i
magtrakten och sist runt huvudet.
Har saken förflyttat sig i duken
under proceduren, tyder detta
på att barnet blivit Kräsa och
att hjälp måste sökas.

Oranleskrivna förfaringssätt upp-
ges också vara till nytta för sjuk-
damer ifråga.

Pedersöre, Lövö.

Kräxa:

Troddes ett barn ha blivit krä-
sa, användes följande kur: Barnets
mor placerade 12 med kniv täljda pärtor
ovanpå två stolkar på så sätt att
en fyrhörning uppstod. Varje sida be-
stod således av tre pärtor; pärtornas
ändar stucko litet utomför fyrhör-
ningens hörn. Därpå antändes dessa
ändar, och det sjuka barnet lyftes
tre gånger nedifrån uppåt ge-
nom den fyrkantiga öppningen.

Katsons, Pedersöre.

